

МАУП

Кафедра іноземної філології та перекладу

Затверджую:

Директор ННПСН

_____ Раєвська Я.М.

“ 29 ” _____ серпня _____ 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри

іноземної філології та перекладу

Протокол № 1 від _____ 29.08. _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Бахов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аспектний переклад

спеціальності: 035 Філологія

_____ (шифр і назва спеціальності)

Освітнього рівня: бакалавр

_____ (назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: "Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська"

_____ (назва освітньої програми)

Спеціалізації : Переклад. Англійська мова (друга мова -німецька)

_____ (за наявності) _____ (назва спеціалізації)

Київ МАУП 2024

Розробник (-и) си­ла­бу­су на­в­чаль­ної дис­ци­плі­ни:

Бахов І.С, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу

Викладачі:

Бахов І.С, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу

Войтко Т.С. кандидат філологічних наук, доцент.

Си­ла­бус роз­гля­ну­то і за­твер­д­же­но на за­сідан­ні ка­фе­дри іно­зем­ної фі­ло­ло­гії і перекладу

Протокол від 29 серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Бахов І. С.
(підпис)

Си­ла­бус по­год­же­но з га­ран­том (керівником) освітньої програми освітньої програми Англійська мова і література (друга мова – німецька)

(назва освітньої програми)

_____. 20__ р.

Керівник (гарант) освітньої програми _____ Бахов І. С.
(підпис)

Си­ла­бус пе­ре­ві­ре­но

_____. 20__ р.

Заступник директора _____ Т. В. Нич
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» 20__ р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» 20__ р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» 20__ р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» 20__ р., протокол №

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу**

Назва дисципліни	Аспектний переклад
Викладач (-і)	Бахов Іван Степанович
Портфоліо викладача (-ів)	
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка дисципліни на сайті	
Консультації	середа, 13:00 – 14:20

1. Коротка анотація до дисципліни. Курс «Аспектний переклад» спрямований на формування навичок аспектного перекладу з української мови на англійську і навпаки, закладення теоретичних основ відтворення мовних одиниць і явищ лексикологічного і граматичного аспектів англійської і української мов та закріплення їх на практиці, формування основ всебічної підготовки перекладача-філолога, збагачення його інтелектуального та загальноосвітнього рівня. Курс покликаний ознайомити студента з існуючими типами і видами перекладу, з історією розвитку принципів перекладу в Західній Європі та Україні впродовж останнього тисячоліття.

2. Мета: навчити студентів вживати різноманітні способи адекватного відтворення лексикологічних та граматичних труднощів англійської мови українською і навпаки, зокрема різних типів власних назв людей, географічних назв і назв установ, компаній, організацій, назв газет, журналів тощо; відтворення в перекладі інтернаціоналізмів, реалій, фразеологізмів. Особлива увага приділяється виробленню у студента навичок адекватного відтворення в перекладі різноманітних лексико-граматичних явищ, зокрема контекстуального значення артиклів, безсполучникових іменникових конструкцій, неособових форм дієслова та конструкцій з ними, модальних дієслів, конструкцій з дієсловами у пасивному стані. Важливою складовою професійної компетентності перекладачів вважається вільне володіння ними різноманітними перекладацькими трансформаціями тексту. Окрема увага відводиться навчанню студентів вільному володінню різноманітними семантичними аспектами перекладу, зокрема способами розкриття значення багатозначних слів та мовних одиниць на рівні тексту. Студент повинен навчитися здійснювати лексико-семантичний, стилістичний та структурний аналіз мовних одиниць з метою знаходження найбільш вдалого способу їх адекватного перекладу.

3. Формат курсу: очний (*offline*)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути такі компетентності¹

знати:

- основні поняття теорії перекладу;

- фундаментальні проблеми перекладознавства;
- закономірності і структуру перекладацького процесу як особливого спеціалізованого виду мовленнєвої діяльності;
- види усного і письмового перекладу;
- види адекватності перекладу;
- види лексичних, граматичних і стилістичних розбіжностей між іноземною і українською мовою;
- рівні еквівалентності у перекладі;
- перекладацькі прийоми і трансформації (додавання і опущення слів, конкретизація, генералізація, синонімічна заміна, антонімічний переклад, смислове узгодження, адаптація, ампліфікація, експлікація, компенсація, логічне переосмислення, перестановки, поєднання і розділення речень);
- структурні і лексико-граматичні особливості реферативного перекладу. критерії оцінки якості перекладу; - критерії оцінки якості перекладу.

уміти:

- 1) здійснювати повний письмовий переклад текстів публіцистичного, офіційно-ділового і наукового стилів відповідно до фаху студентів;
 - усний послідовний (абзацно-фразовий) переклад у професійно значущих сферах: суспільно-політичній, фахово-діловій, науково-фаховій;
 - усний реферативний переклад аудіотекстів і матеріалів електронних засобів масової інформації;
 - письмовий і усний реферативний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів (статей, монографій, виступів державних і громадських діячів тощо). Письмовий переклад включає різні види реферування (реферат в описовій формі, реферат-резюме, реферат-огляд), а також анотування первинних текстів.
- 2) володіти перекладацькими прийомами і трансформаціями;
- 3) відрізняти вільні словосполучення від усталених;
- 4) розуміти значення слова у вузькому і широкому контексті;
- 5) знаходити відповідники і перекладати інтернаціоналізми, виділяючи при цьому „несправжніх друзів перекладача”;
- 6) знаходити відповідники і перекладати фразеологізми, безеквівалентну лексику, власні імена, скорочення і аббревіатури, цитати.

5. Тривалість курсу. 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 34 годин аудиторної роботи; 56 годин – самостійної роботи, залік.

6. Статус дисципліни: *вибіркова*

7. Пререквізити: Курс «Аспектний переклад» тісно пов’язаний із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачам для вивчення курсу.

8. Структура навчальної дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

№	Теми занять	Форма навчання			
		Денна		Заочна	
		Л	П	Л	П

1.	Теоретичні та методологічні аспекти перекладу. Поняття перекладу. Переклад як процес та результат. Значення пере-кладу. Місце перекладу у викладанні іноземних мов	2	2		
2.	Типологія перекладів	1	1		
3.	Види перекладу	1	1		
4.	Лексикологічні аспекти перекладу. Методи та способи перекладу власних назв	2	2	1	
5.	Інтернаціоналізми та способи передачі їх значення та форми	1	1	1	
6.	Способи розкриття семантики власномовних інтернаціоналізмів. Переклад запозичених інтернаціоналізмів.	2	2		1
7.	Класифікація реалій та способи їх перекладу	2	2	1	
8.	Переклад фразеологізмів та сталих виразів	2	2		1
9.	Лексико-граматичні аспекти перекладу. Відтворення контекстуальних значень означеного та неозначеного артиклів	2	2		1
10.	Відтворення семантики асиндетичних субстантивних конструкцій	2	2		1
11.	Відтворення лексико-семантичних значень та функцій англійського інфінітива	1	1		1
12.	Переклад інфінітивних комплексів	2	2		1
13.	Переклад дієприкметника та дієприкметникових комплексів	3	4		1
14.	Переклад герундія та герундіальних комплексів	2	2		1
15.	Засоби та способи вираження модальності в англійській та українській мовах	2	2	1	
16.	Перекладацькі трансформації	3	4		3
17.	Семантичні аспекти перекладу	4	4	2	
	Усього	34	36	8	10

ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Тема I. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу

Поняття перекладу. Переклад як процес та результат. Значення перекладу. Місце перекладу у викладанні іноземних мов.

Типологізація перекладів. Переклади, що здійснюються за співвіднесенням типів мови перекладу і мови оригіналу. Переклади, що здійснюються за загальною характеристикою суб'єкта перекладацької діяльності і за його відношенням до автора тексту, що перекладається. Переклади, що здійснюються за типом перекладацької сегментації тексту і за використанням одиниць перекладу. Переклади, що виконуються за ознакою форми презентації тексту перекладу і тексту оригіналу. Переклади, що виконуються

за ознакою характеру і якості відповідності тексту перекладу текстові оригіналу. Переклади, що виконуються за ознакою жанрово-стилістичної характеристики матеріалу, що перекладається, та жанрової приналежності. Переклади, що виконуються за ознаками повноти і способу передачі смислового змісту оригіналу. Переклади, що виконуються за ознакою основної прагматичної функції. Переклади, що виконуються за ознакою первинності/непервинності тексту оригіналу. Переклади, що виконуються за типом адекватності.

Види перекладу. Види перекладу за ознакою механізмів перекладу. Види перекладу за ознакою умови роботи перекладача. Види перекладу за ознакою жанрового характеру тексту, що перекладається.

Тема II. Лексикологічні аспекти перекладу

Методи та способи перекладу власних назв. Відмінності фонологічної системи англійської та української мов. Звуко-буквенна система латинізації.

Мовні та позамовні фактори передачі англійських фонем в українській мові. Передача англійських приголосних фонем в українській мові. Передача англійських голосних фонем в українській мові. Передача в англійській мові фонем, що відсутні в англійській. Мовні та позамовні фактори передачі власних назв. Транслітерація як спосіб передачі власних назв. Додавання і вилучення букв як спосіб передачі власних назв. Транскрибування як спосіб передачі власних назв. Способи передачі англійських антропонімів та топонімів на українську мову. Способи передачі українських антропонімів та топонімів на англійську мову. Передача при перекладі назв компаній, корпорацій, фірм. Передача при перекладі назв британських/американських видавництв. Передача при перекладі назв інформаційних агенств. Передача при перекладі назв театрів, кінотеатрів. Передача при перекладі назв готелів. Передача при перекладі назв газет, журналів. Передача при перекладі назв вулиць, бульварів, провулків, площ, проспектів, житлових масивів та адміністративних районів. Передача при перекладі назв суспільних організацій. Передача при перекладі назв інститутів, установ, підприємств, топонімів, що містять почесні імена.

Інтернаціоналізми та способи передачі їх значення та форми. Визначення інтернаціоналізмів. Інтернаціоналізми морфемного рівня. Інтернаціоналізми лексичного рівня. Інтернаціоналізми синтаксичного рівня. Визначення питомих інтернаціоналізмів, їх характерні риси. Визначення запозичених інтернаціоналізмів. Інтернаціоналізми у фразеології. Способи розкриття семантики питомих та запозичених інтернаціоналізмів. Транслітерація. Транскрибування. Практична транскрипція. Описовий переклад. Синонімічна субституція.

Класифікація реалій та способи їх перекладу. Визначення поняття реалії. Денотативне та конотативне значення реалії. Класифікація реалій в історичному аспекті. Класифікація реалій в структурному аспекті. Реалія і термін, реалія і діалектизм. Проблема передачі реалій при перекладі. Транскрипція або транслітерація. Транскрипція або транслітерація в поєднанні з розкриттям національно-специфічного значення. Пояснення/описове пояснення. Переклад складових частин та додаткове пояснення реалій. Дослівний переклад або запозичення. Переклад за допомогою семантичних аналогій.

Переклад фразеологізмів та сталих виразів. Визначення поняття фразеологізму та сталого виразу. Класифікація фразеологічних одиниць. Джерела фразеології. Фактори адекватного перекладу фразеологічних одиниць. Пошук абсолютного еквівалента як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць. Пошук наближеного еквівалента як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць. Пошук власномовного абсолютного аналога фразеологічної одиниці як спосіб адекватного перекладу фразеологізмів. Пошук власномовного наближеного аналога фразеологічної одиниці як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць. Описовий переклад як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць. Трансформація ідіом у процесі перекладу.

Тема III. Лексико-граматичні аспекти перекладу

Відтворення контекстуальних значень означеного та неозначеного артиклів. Граматичне значення означеного і неозначеного артиклів. Контекстуальні значення артиклів. Способи передачі контекстуальних значень означеного артикля. Способи передачі контекстуальних значень неозначеного артикля.

Відтворення семантики асиндетичних субстантивних конструкцій. Визначення та структура асиндетичних іменникових конструкцій. Семантичні зв'язки між компонентами асиндетичних іменникових конструкцій. Способи перекладу двокomпонентних асиндетичних іменникових конструкцій. Способи перекладу трикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій. Способи перекладу чотирикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій. Способи перекладу п'яти-, шести- і семикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.

Відтворення лексико-семантичних значень та функцій англійського інфінітива. Форма та функції інфінітива у реченні. Способи відтворення лексико-семантичних значень та функцій англійського інфінітива. Способи перекладу прийменникового інфінітивного комплексу. Способи перекладу об'єктного інфінітивного комплексу. Способи перекладу суб'єктного інфінітивного комплексу.

Переклад дієприкметника та дієприкметникових комплексів. Лексико-граматичні ознаки дієприкметника. Способи перекладу дієприкметника. Способи перекладу об'єктних дієприкметникових комплексів. Способи перекладу суб'єктних дієприкметникових комплексів. Способи перекладу незалежних дієприкметникових комплексів. Способи визначення прихованого значення в незалежних дієприкметникових комплексах. Структурні типи одиниць української мови, що розкривають значення незалежних дієприкметникових комплексів.

Переклад герундія та комплексів з герундієм. Лексико-граматична характеристика герундія. Комплекси з герундієм. Способи перекладу герундія. Способи перекладу комплексів з герундієм.

Способи та засоби вираження модальності в англійській та українській мовах. Фонологічні засоби. Лексико-граматичні засоби. Лексичні засоби, що виражають суб'єктивну модальність. Граматичні засоби, що виражають граматичну модальність. Лексико-граматичний засіб вираження модальності за допомогою модальних дієслів англійської мови та їх переклад на українську: модальні дієслова *can/could, may/might, must, have to, to be to, ought to, should, need, dare*. Модальні дієслова англійської мови, що не

завжди мають еквіваленти у вигляді модальних дієслів в українській мові, та способи їх перекладу: модальні дієслова *shall, will, would, should*. Способи вираження суб'єктивної модальності через модальні слова та вирази та передача їх при перекладі на українську мову. Граматична модальність, засоби її вираження та способи перекладу на українську мову: а) оптативна (вибіркова) модальність; б) спонукальна модальність; в) умовна модальність.

Перекладацькі трансформації. Структурні та лексико-семантичні трансформації Граматично та стилістично зумовлені трансформації.

Стилістично/суб'єктивно зумовлені трансформації. Об'єктивно необхідні та суб'єктивно введені/контекстуальні перекладацькі трансформації. Об'єктивно та суб'єктивно зумовлені перекладацькі трансформації

Тема IV. Семантичні аспекти перекладу

Одиниці мови та рівні їх адекватного перекладу. Способи передачі значень полісемантичних мовних одиниць. Розкриття значення мовних одиниць на рівні тексту. Лексико-семантичний, стилістичний та структурний аналіз мовних одиниць тексту як об'єкта перекладу.

Теми та перелік питань лекцій

Тема I. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу

Лекція 1. Поняття перекладу

1. Поняття перекладу.
2. Переклад як процес та результат.
3. Значення перекладу.
4. Місце перекладу у викладанні іноземних мов.

Лекція 2. Типологізація перекладів

1. Переклади, що здійснюються за співвіднесенням типів мови перекладу і мови оригіналу.
2. Переклади, що здійснюються за загальною характеристикою суб'єкта перекладацької діяльності і за його відношенням до автора тексту, що перекладається.
3. Переклади, що здійснюються за типом перекладацької сегментації тексту і за використанням одиниць перекладу.
4. Переклади, що виконуються за ознакою форми презентації тексту перекладу і тексту оригіналу.
5. Переклади, що виконуються за ознакою характеру і якості відповідності тексту перекладу текстові оригіналу.
6. Переклади, що виконуються за ознакою жанрово-стилістичної характеристики матеріалу, що перекладається, та жанрової приналежності.
7. Переклади, що виконуються за ознаками повноти і способу передачі смислового змісту оригіналу.
8. Переклади, що виконуються за ознакою основної прагматичної функції.
9. Переклади, що виконуються за ознакою первинності/непервинності тексту оригіналу.

10. Переклади, що виконуються за типом адекватності.

Лекція 3. Види перекладу

1. Види перекладу за ознакою механізмів перекладу.
2. Види перекладу за ознакою умови роботи перекладача.
3. Види перекладу за ознакою жанрового характеру тексту, що перекладається.

Тема II. Лексикологічні аспекти перекладу

Лекція 1. Методи та способи перекладу власних назв.

1. Відмінності фонологічної системи англійської та української мов.
2. Звуко-буквенна система латинізації.
3. Мовні та позамовні фактори передачі англійських фонем в українській мові.
4. Передача англійських приголосних фонем в українській мові.
5. Передача англійських голосних фонем в українській мові.
6. Передача в англійській мові фонем, що відсутні в англійській.
7. Мовні та позамовні фактори передачі власних назв
8. Транслітерація як спосіб передачі власних назв.
9. Додавання і вилучення букв як спосіб передачі власних назв.
10. Транскрибування як спосіб передачі власних назв.
11. Способи передачі англійських антропонімів та топонімів на українську мову.
12. Способи передачі українських антропонімів та топонімів на англійську мову.
13. Передача при перекладі назв компаній, корпорацій, фірм.
14. Передача при перекладі назв британських/американських видавництв.
15. Передача при перекладі назв інформаційних агентств.
16. Передача при перекладі назв театрів, кінотеатрів.
17. Передача при перекладі назв готелів.
18. Передача при перекладі назв газет, журналів.
19. Передача при перекладі назв вулиць, бульварів, провулків, площ, проспектів, житлових масивів та адміністративних районів.
20. Передача при перекладі назв суспільних організацій.
21. Передача при перекладі назв інститутів, установ, підприємств, топонімів, що містять почесні імена.

Лекція 2. Інтернаціоналізми та способи передачі їх значення та форми

1. Визначення інтернаціоналізмів.
2. Інтернаціоналізми морфемного рівня.
3. Інтернаціоналізми лексичного рівня.
4. Інтернаціоналізми синтаксичного рівня.
5. Визначення питомих інтернаціоналізмів, їх характерні риси.
6. Визначення запозичених інтернаціоналізмів.
7. Інтернаціоналізми у фразеології.

Лекція 3. Способи розкриття семантики питомих та запозичених інтернаціоналізмів

1. Транслітерація.

2. Транскрибування.
3. Практична транскрипція.
4. Описовий переклад.
5. Синонімічна субституція.

Лекція 4. Класифікація реалій та способи їх перекладу

1. Визначення поняття реалії.
2. Денотативне та конотативне значення реалії.
3. Класифікація реалій в історичному аспекті.
4. Класифікація реалій в структурному аспекті.
5. Реалія і термін, реалія і діалектизм.
6. Проблема передачі реалій при перекладі.
7. Транскрипція або транслітерація.
8. Транскрипція або транслітерація в поєднанні з розкриттям національно-специфічного значення.
9. Пояснення/описове пояснення.
10. Переклад складових частин та додаткове пояснення реалій.
11. Дослівний переклад або запозичення
12. Переклад за допомогою семантичних аналогій.

Лекція 5. Переклад фразеологізмів та сталих виразів

1. Визначення поняття фразеологізму та сталого виразу.
2. Класифікація фразеологічних одиниць.
3. Джерела фразеології.
4. Фактори адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
5. Пошук абсолютного еквівалента як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
6. Пошук наближеного еквівалента як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
7. Пошук власномовного абсолютного аналога фразеологічної одиниці як спосіб адекватного перекладу фразеологізмів.
8. Пошук власномовного наближеного аналога фразеологічної одиниці як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
9. Описовий переклад як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
10. Трансформація ідіом у процесі перекладу.

Тема III. Лексико-граматичні аспекти перекладу

Лекція 1. Відтворення контекстуальних значень означеного та неозначеного артиклів

1. Граматичне значення означеного і неозначеного артиклів.
2. Контекстуальні значення артиклів.
3. Способи передачі контекстуальних значень означеного артикля.
4. Способи передачі контекстуальних значень неозначеного артикля.

Лекція 2. Відтворення семантики асиндетичних субстантивних конструкцій

1. Визначення та структура асиндетичних іменникових конструкцій.

2. Семантичні зв'язки між компонентами асиндетичних іменникових конструкцій.
3. Способи перекладу двокомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
4. Способи перекладу трикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
5. Способи перекладу чотирикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
6. Способи перекладу п'яти-, шести семикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.

Лекція 3. Відтворення лексико-семантичних значень та функцій англійського інфінітива

1. Форма та функції інфінітива у реченні.
2. Способи відтворення лексико-семантичних значень та функцій англійського інфінітива.
3. Способи перекладу прийменникового інфінітивного комплексу .
4. Способи перекладу об'єктного інфінітивного комплексу.
5. Способи перекладу суб'єктного інфінітивного комплексу.

Лекція 4. Переклад дієприкметника та дієприкметникових комплексів

1. Лексико-граматичні ознаки дієприкметника.
2. Способи перекладу дієприкметника.
3. Способи перекладу об'єктних дієприкметникових комплексів.
4. Способи перекладу суб'єктних дієприкметникових комплексів.
5. Способи перекладу незалежних дієприкметникових комплексів.
6. Способи визначення прихованого значення в незалежних дієприкметникових комплексах.
7. Структурні типи одиниць української мови, що розкривають значення незалежних дієприкметникових комплексів.

Лекція 5. Переклад герундія та комплексів з герундієм

20. Лексико-граматична характеристика герундія.
21. Комплекси з герундієм.
22. Способи перекладу герундія.
23. Способи перекладу комплексів з герундієм.

Лекція 6. Способи та засоби вираження модальності в англійській та українській мовах

1. Фонологічні засоби.
2. Лексико-граматичні засоби.
3. Лексичні засоби, що виражають суб'єктивну модальність.
4. Граматичні засоби, що виражають граматичну модальність.
5. Лексико-граматичний засіб вираження модальності за допомогою модальних дієслів англійської мови та їх переклад на українську: модальні дієслова *can/could, may/might, must, have to, to be to, ought to, should, need, dare*.
6. Модальні дієслова англійської мови, що не завжди мають еквіваленти у вигляді модальних дієслів в українській мові, та способи їх перекладу: модальні дієслова *shall, will, would, should*.
7. Способи вираження суб'єктивної модальності через модальні слова та вирази та

передача їх при перекладі на українську мову.

8. Граматична модальність, засоби її вираження та способи перекладу на українську мову:

- а) оптативна (вибіркова) модальність;
- б) спонукальна модальність;
- в) умовна модальність.

Лекція 7. Перекладацькі трансформації

- 1. Структурні та лексико-семантичні трансформації
- 2. Граматично та стилістично зумовлені трансформації.
- 3. Стилiстично/суб'єктивно зумовлені трансформації
- 4. Об'єктивно необхідні та суб'єктивно введені/контекстуальні перекладацькі трансформації.

- 5. Об'єктивно та суб'єктивно зумовлені перекладацькі трансформації

Тема IV. Семантичні аспекти перекладу

Лекція 1. Семантичні аспекти перекладу

- 1. Одиниці мови та рівні їх адекватного перекладу.
- 2. Способи передачі значень полісемантичних мовних одиниць.
- 3. Розкриття значення мовних одиниць на рівні тексту.
- 4. Лексико-семантичний, стилістичний та структурний аналіз мовних одиниць тексту як об'єкта перекладу.

9. Питання для самоконтролю, а також підсумкового заліково-екзаменаційного контролю

- 1. Розкрийте сутність поняття перекладу.
- 2. Опишіть переклад як процес та результат
- 3. Розкрийте значення перекладу.
- 4. Визначте місце перекладу у викладанні іноземних мов.
- 5. Переклади, що здійснюються за співвіднесенням типів мови перекладу і мови оригіналу.
- 6. Переклади, що здійснюються за загальною характеристикою суб'єкта перекладацької діяльності і за його відношенням до автора тексту, що перекладається.
- 7. Переклади, що здійснюються за типом перекладацької сегментації тексту і за використанням одиниць перекладу.
- 8. Переклади, що виконуються за ознакою форми презентації текступерекладу і тексту оригіналу.
- 9. Переклади, що виконуюся за ознакою характеру і якості відповідності тексту перекладу текстові оригіналу.
- 10. Переклади, що виконуються за ознакою жанрово-стилістичноїхарактеристики матеріалу, що перекладається, та жанрової приналежності.
- 11. Переклади, що виконуються за ознаками повноти і способу передачі смислового змісту оригіналу.

12. Переклади, що виконуються за ознакою основної прагматичної функції.
13. Переклади, що виконуються за ознакою первинності/непервинності тексту оригіналу.
14. Переклади, що виконуються за типом адекватності.
15. Види перекладу за ознакою механізмів перекладу.
16. Види перекладу за ознакою умови роботи перекладача.
17. Види перекладу за ознакою жанрового характеру тексту, що перекладається.
18. Відмінності фонологічної системи англійської та української мов.
19. Звуко-буквенна система латинізації.
20. Мовні та позамовні фактори передачі англійських фонем в українській мові.
21. Передача англійських приголосних фонем в українській мові.
22. Передача англійських голосних фонем в українській мові.
23. Передача в англійській мові фонем, що відсутні в англійській.
24. Мовні та позамовні фактори передачі власних назв
25. Транслітерація як спосіб передачі власних назв.
26. Додавання і вилучення букв як спосіб передачі власних назв.
27. Транскрибування як спосіб передачі власних назв.
28. Способи передачі англійських антропонімів та топонімів на українську мову.
29. Способи передачі українських антропонімів та топонімів на англійську мову.
30. Передача при перекладі назв компаній, корпорацій, фірм.
31. Передача при перекладі назв британських/американських видавництв.
32. Передача при перекладі назв інформаційних агентств.
33. Передача при перекладі назв театрів, кінотеатрів.
34. Передача при перекладі назв готелів.
35. Передача при перекладі назв газет, журналів.
36. Передача при перекладі назв вулиць, бульварів, провулків, площ, проспектів, житлових масивів та адміністративних районів.
37. Передача при перекладі назв суспільних організацій.
38. Передача при перекладі назв інститутів, установ, підприємств, топонімів, що містять почесні імена.
39. Визначення інтернаціоналізмів.
40. Інтернаціоналізми морфемного рівня.
41. Інтернаціоналізми лексичного рівня.
42. Інтернаціоналізми синтаксичного рівня.
43. Визначення питомих інтернаціоналізмів, їх характерні риси.
44. Визначення запозичених інтернаціоналізмів.
45. Інтернаціоналізми у фразеології.
46. Транслітерація.
47. Транскрибування.
48. Практична транскрипція.
49. Описовий переклад.

50. Синонімічна субституція.
51. Визначення поняття реалії.
52. Денотативне та конотативне значення реалії.
53. Класифікація реалій в історичному аспекті.
54. Класифікація реалій в структурному аспекті.
55. Реалія і термін, реалія і діалектизм.
56. Проблема передачі реалій при перекладі.
57. Транскрипція або транслітерація.
58. Транскрипція або транслітерація в поєднанні з розкриттям національно-специфічного значення.
59. Пояснення/описове пояснення.
60. Переклад складових частин та додаткове пояснення реалій.
61. Дослівний переклад або запозичення
62. Переклад за допомогою семантичних аналогій.
63. Визначення поняття фразеологізму та сталого виразу.
64. Класифікація фразеологічних одиниць.
65. Джерела фразеології.
66. Фактори адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
67. Пошук абсолютного еквівалента як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
68. Пошук наближеного еквівалента як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
69. Пошук власномовного абсолютного аналога фразеологічної одиниці як спосіб адекватного перекладу фразеологізмів.
70. Пошук власномовного наближеного аналога фразеологічної одиниці як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
71. Описовий переклад як спосіб адекватного перекладу фразеологічних одиниць.
72. Трансформація ідіом у процесі перекладу.
73. Граматичне значення означеного і неозначеного артиклів.
74. Контекстуальні значення артиклів.
75. Способи передачі контекстуальних значень означеного артикля.
76. Способи передачі контекстуальних значень неозначеного артикля.
77. Визначення та структура асиндетичних іменникових конструкцій.
78. Семантичні зв'язки між компонентами асиндетичних іменникових конструкцій.
79. Способи перекладу двокомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
80. Способи перекладу трикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
81. Способи перекладу чотирикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
82. Способи перекладу п'яти-, шести- і семикомпонентних асиндетичних іменникових конструкцій.
83. Форма та функції інфінітива у реченні.

84. Способи відтворення лексико-семантичних значень та функцій англійського інфінітива.
85. Способи перекладу прийменникового інфінітивного комплексу .
86. Способи перекладу об'єктного інфінітивного комплексу.
87. Способи перекладу суб'єктного інфінітивного комплексу.
88. Лексико-граматичні ознаки дієприкметника.
89. Способи перекладу дієприкметника.
90. Способи перекладу об'єктних дієприкметникових комплексів.
91. Способи перекладу суб'єктних дієприкметникових комплексів.
92. Способи перекладу незалежних дієприкметникових комплексів.
93. Способи визначення прихованого значення в незалежних дієприкметникових комплексах.
94. Структурні типи одиниць української мови, що розкривають значення незалежних дієприкметникових комплексів.
95. Лексико-граматична характеристика герундія.
96. Комплекси з герундієм.
97. Способи перекладу герундія.
98. Способи перекладу комплексів з герундієм.
99. Фонологічні засоби.
100. Лексико-граматичні засоби.
101. Лексичні засоби, що виражають суб'єктивну модальність.
102. Граматичні засоби, що виражають граматичну модальність.
103. Лексико-граматичний засіб вираження модальності за допомогою модальних дієслів англійської мови та їх переклад на українську:
модальні дієслова *can/could, may/might, must, have to, to be to, ought to, should, need, dare*.
106. Модальні дієслова англійської мови, що не завжди мають еквіваленти у вигляді модальних дієслів в українській мові, та способи їх перекладу: модальні дієслова *shall, will, would, should*.
107. Способи вираження суб'єктивної модальності через модальні слова та вирази та передача їх при перекладі на українську мову.
108. Граматична модальність, засоби її вираження та способи перекладу на українську мову.
109. Оптативна (бажальна) модальність;
110. Спонукальна модальність;
111. Умовна модальність.
112. Структурні та лексико-семантичні трансформації
113. Граматично та стилістично зумовлені трансформації.
114. Стилiстично/суб'єктивно зумовлені трансформації
115. Об'єктивно необхідні та суб'єктивно введені/контекстуальні перекладацькі трансформації.

- 116. Об'єктивно та суб'єктивно зумовлені перекладацькі трансформації
- 117. Одиниці мови та рівні їх адекватного перекладу.
- 118. Способи передачі значень полісемантичних мовних одиниць.
- 119. Розкриття значення мовних одиниць на рівні тексту.
- 120. Лексико-семантичний, стилістичний та структурний аналіз мовних одиниць тексту як об'єкта перекладу.

10. Вимоги до виконання контрольної та курсової роботи

1. Зміст і порядок виконання

1.1. Контрольна робота виконується в міжсесійний період відповідно до завдання.

2. Оформлення контрольних робіт

2.1. Контрольна робота подається у вигляді надрукованих на принтері листів формату А4 із титульним листом.

2.2. На титульному листі вказуються такі реквізити студента:

Назва ВНЗ
Назва дисципліни, курс, група
Прізвище, ім'я, по-батькові.

3. Порядок звітування

3.1. Правильно оформлена контрольна робота здається в навчальний відділ заочного відділення у встановлений термін для наступної передачі викладачеві для перевірки під час заліково-екзаменаційної сесії.

3.2. Студент вважається недопущеним до складання іспиту у разі незадовільної оцінки за контрольну роботу.

3.3. Після закінчення екзаменаційної сесії контрольна робота здається викладачем в навчальний відділ.

3.4. Навчальним відділом складається акт знищення контрольних робіт.

IV. 4. Методичне пояснення до написання курсової роботи

Наукова робота студентів із “Вступу до перекладознавства” ведеться студентами під керівництвом викладача по таких розділах: “Переклад як особливий вид комунікації. Його сутність та види”; “Мовне значення та переклад”; “Прагматика перекладу”; “Еквівалентність перекладу”; “Лексикографічні проблеми перекладу”; “Становлення перекладацької науки”. Контроль за ходом роботи, а також методична і методологічна консультації здійснюється викладачем-керівником наукової роботи відповідно до затвердженого кафедрою графіку консультацій. Студент зобов'язаний звітуватися перед викладачем про хід наукового дослідження з періодичністю, встановленою науковим керівником. Результат наукового дослідження повідомляється студентом у вигляді доповіді на студентській підсумковій науково-практичній конференції, що відбувається наприкінці навчального року. Оцінювання рівня та якості виконання наукового дослідження здійснюється комісією у складі трьох викладачів після обов'язкового публічного захисту студентом курсової роботи під час залікової сесії.

11. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ажнюк Б.М. Українські власні назви (антропоніми й топоніми) в англійському написанні. Мовознавство, 1993, №1.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: ВШ, 1985.
3. Гон О.М. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат. Англо-американський політичний дискурс: Посібник з перекладу з англійської мови для студентів вищих навчальних закладів (+компактдиск)/В.Гулик, Г.Мірам, В.Морозов, М.Голованчук. – К.: Факт, 2007.
4. Гон О.М. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат. Навчальний посібник з англійської мови для студентів вищих навчальних закладів (+компакт-диск)/В.П.Морозов, М.О.Нощенко, П.П.Мовчан, В.О.Гулик. – К.: ТОВ “Імідж Принт”, 2011.
5. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983.
6. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Ч.І-ІІ.- К.: Політична думка, 1997, 1999.
7. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця: «НОВА КНИГА», 2003.
8. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову. – Вінниця, 2003.
9. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1982.
10. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1986.
11. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004.
12. Корунець І.В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою. Мовознавство, 1993, № 3.
13. Мірам Г.Е. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат: Посібник з англійської мови для ВНЗ (+компакт-диск)/ О.Гон, В.Морозов, В.Гулик, М.Голованчук. – К.: Факт, 2005.
14. Мірам Г.Е., Дайнеко В.В., Грищенко М.В., Тарануха Л.А., Гон О.М. “Basic Translation”. – К., Ніка-Центр Ельга, 2002.
15. Мірам Г.Е., Дайнеко В.В., Іванова С.В. Коучінг для усних перекладачів. – Київ: Ніка Центр, 2011. – 227 с.